

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 31.1.2020
COM(2020) 43 final

ZPRÁVA KOMISE RADĚ

**O DOPORUČENÍCH SKUPINY ODBORNÍKŮ NA VYSOKÉ ÚROVNI OHLEDNĚ EVROPSKÉ
STRUKTURY PRO FINANCOVÁNÍ ROZVOJE**

Úvod

Ve svých závěrech ze dne 5. prosince 2019 o posílení evropské struktury pro financování rozvoje Rada vyzvala Komisi, aby ve spolupráci s Evropskou službou pro vnější činnost (ESVČ) jednala podle doporučení stanovených Skupinou odborníků na vysoké úrovni¹ (dále jen „skupina odborníků“). Doporučení popisují kroky ke zvýšení pružnosti a účinnosti rámce pro vnější investice. V této souvislosti Rada zejména vyzvala Evropskou komisi a ESVČ, aby jí do konce ledna 2020 podaly zprávu o opatřeních, která je třeba přijmout a která posílí evropskou strukturu pro financování udržitelného rozvoje². Cílem této zprávy je u jednotlivých závěrů Rady uvést, jak útvary Komise a ESVČ s podporou vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a místopředsedy Komise (dále jen „vysoký představitel a místopředseda Komise“) hodlají zajistit odpovídající následnou činnost.

Rada v závěrech uznává, že skupina odborníků zohledňuje potřebu zajistit, aby evropská struktura pro financování rozvoje byla silnější, flexibilnější, integrovanější, soudržnější, řízená politikami a aby reagovala na změnu klimatu a potřeby v oblasti rozvoje, a to zejména v Africe a v sousedství. Rada schválila řadu krátkodobých opatření předložených ve zprávě skupiny odborníků a stanovila postup přípravy politické reflexe o možné institucionální reformě³. Ve svých závěrech Rada v první řadě zdůraznila, že členské státy EU musí ve spolupráci s útvary Evropské komise a s ESVČ usilovat o lepší koordinaci postojů EU v rámci mnohostranných fór o rozvoji a rozvojových institucí, aby EU promlouvala jednotným a vlivným hlasem.

V této navazující zprávě byly určeny tři klíčové oblasti ke zlepšení, které vycházejí ze závěrů Rady: i) koordinace a soudržnost mezi aktéry v oblasti rozvoje; ii) komunikace a dosah a iii) kapacita, akceschopnost a vnitřní koordinace. Několik doporučených kroků již bylo zahájeno ve všech těchto oblastech prostřednictvím různých strategických, politických nebo operačních opatření nebo má být podle předpokladů provedeno prostřednictvím navrhovaného nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci⁴.

Kromě toho Komise ve svém sdělení ze dne 12. září 2018⁵ „Na cestě k účinnější finanční architektuře pro investice mimo Evropskou unii“ připomíná, že EU musí být „flexibilní a připravená přizpůsobit se a dále rozvíjet své finanční a politické nástroje určené k investování mimo EU, kterými doplní svůj tradiční soubor nástrojů pro rozvojovou spolupráci, tak aby mohla splnit své ambiciózní závazky týkající se udržitelného rozvoje“, a označuje potřebu užší spolupráce za „bezprostřední prioritu“. V návaznosti na sdělení Komise uspořádala dvě schůze zaměřené na vytvoření účinnější finanční architektury pro investice mimo EU (v říjnu 2018 a lednu 2019) spolu s členskými státy a jejich rozvojovými finančními institucemi, mezinárodními finančními institucemi a Evropským parlamentem. Komise je nadále připravena podniknout další kroky nastíněné v této zprávě a vítá závěry Rady a doporučení skupiny odborníků týkající se tvorby účinnější finanční struktury.

¹ https://www.consilium.europa.eu/media/40967/efad-report_final.pdf

² Článek 25 závěrů Rady o posílení evropské struktury pro financování rozvoje

³ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/12/05/financial-architecture-for-development-council-adopts-conclusions-on-the-way-forward>

⁴ https://eur-lex.europa.eu/procedure/CS/2018_243

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=COM:2018:0644:FIN>

Klíčová oblast 1: Úsilí zaměřené na koordinaci a soudržnost aktérů působících v oblasti rozvoje, které vyvíjejí a mají vyvíjet útvary Komise a ESVČ

Závěr Rady č. 18. VYBÍZÍ Evropskou komisi a ESVČ, a to i prostřednictvím sítě delegací EU, aby zintenzivnily své úsilí při koordinaci evropských aktérů působících v oblasti financování rozvoje v partnerských zemích, mimo jiné prostřednictvím společného víceletého programování na úrovni jednotlivých zemí spolu s členskými státy, rozvoje platform pro jednotlivé země, jak bylo rovněž navrženo ve zprávě skupiny významných osobností G20, a regionálních investičních nástrojů, které sdružují všechny příslušné partnery a maximalizují dopad na rozvoj a vlastní odpovědnost partnerských zemí. Tyto kroky by bylo možné usnadnit mimo jiné další harmonizací postupů podávání zpráv mezi příslušnými aktéry působícími v oblasti financování rozvoje.

Evropská komise a vysoký představitel a místopředseda Komise se s podporou ESVČ a delegací EU snaží posílit a podporovat koordinaci mezi různými evropskými aktéry působícími v oblasti financování rozvoje v partnerských zemích.

Jedním z příkladů tohoto úsilí je plán vnějších investic EU, který byl zahájen v roce 2017. Plán vnějších investic navazuje na úspěšné provádění operací kombinování zdrojů a je významným nástrojem EU na podporu udržitelného rozvoje a na další posílení investic v partnerských zemích v sousedství EU a v subsaharské Africe. Komise zahájila zavádění nové generace finančních nástrojů založených na sdílení rizik (prostřednictvím záruk z rozpočtu EU) za účelem aktivace dalších podstatných finančních prostředků u veřejných i soukromých investorů. Plán vnějších investic propojuje vnější aktéry EU (Komisi, vysokého představitele a místopředsedu Komise a delegace EU), členské státy a jejich velvyslanectví, finanční instituce a soukromý sektor a zároveň přispívá k cílům aliance mezi Afrikou a Evropou pro udržitelné investice a zaměstnanost⁶ a evropské politiky sousedství.

Plán vnějších investic se skládá ze tří pilířů. Prvním pilířem (pilíř I) je financování. Využíváním rozpočtových záruk EU sdílí riziko a prostřednictvím projektů financovaných z kombinovaných zdrojů EU pokrývá část nákladů spojených s rozvojovým projektem pomocí kombinace finanční podpory EU (grantů) s úvěry či vlastním kapitálem nebo se zárukami od jiných veřejných a soukromých poskytovatelů finančních prostředků.

Druhý pilíř (pilíř II) plánu tvoří technická pomoc. Tato pomoc je určena na financování odborníků, kteří pomáhají rozvíjet nové projekty, umožňují místním a evropským firmám vytvářet obchodní plány a podporují vlády při zavádění reforem. Za účelem realizace investic EU poskytuje technickou pomoc na podporu uplatňování záruk a přípravy financovatelných projektů. Technická pomoc je rovněž zásadní pro posílení schopnosti veřejných institucí zlepšovat investiční prostředí. EU od roku 2017 v rámci plánu vnějších investic uvolnila více než 500 milionů EUR na technickou pomoc na podporu vymezení a zlepšení kvality životaschopných projektů v rámci záručních operací a operací kombinování zdrojů.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1537433689163&uri=CELEX:52018DC0643>

Posledním pilířem plánu (pilíř III) je podpora investičního prostředí. EU úzce spolupracuje s vládami v partnerských zemích a pomáhá jim zlepšit rámcové podmínky, které investoři zohledňují při vytváření svých finančních posudků a rozhodnutí. EU také pomáhá propojovat vlády, podniky a finanční instituce, aby projednávaly výzvy spojené s investicemi.

Cílem návrhu nařízení o nástroji pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci je spojení řady stávajících vnějších finančních nástrojů do jediného nástroje, který prostřednictvím společných postupů a společné správy sladí postupy rozvoje a zlepší soudržnost politik. Rozpočtové záruky budou poprvé plánovány společně se všemi dalšími formami pomoci (čl. 12 odst. 1 navrhovaného nařízení stanoví, že „v případě zeměpisných programů se toto nařízení provádí prostřednictvím víceletých orientačních programů pro zemi a pro více zemí“). Kromě toho návrh rovněž předpokládá posun k silnější úloze společného programování. Čl. 10 odst. 2 písm. b) stanoví: „Společné programování je upřednostňovaný přístup pro programování v jednotlivých zemích. Společné programování je případně otevřeno pro další dárce.“

Útvary Komise a ESVČ prosazují společné programování jako prostředek k překlenutí propasti mezi Unií, jejími členskými státy a rozvojovými partnery EU při podpoře rozvoje v partnerských zemích s cílem maximalizovat dopad vnější činnosti EU. Společné programování bude upřednostňovanou možností podle nařízení o nástroji pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci. Cílem je vytvořit společný přístup s členskými státy při provádění pilíře III plánu vnějších investic za účelem prohloubení další koordinace a synergického účinku probíhajících a plánovaných opatření a zlepšit přitom investiční prostředí na základě mechanismů místní spolupráce a konkrétních oblastí odborných znalostí a sítí členských států, jako například v rámci platformy udržitelných podniků pro Afriku. Členské státy navíc mohou zastávat významnou úlohu při mobilizaci evropských podniků, obchodních komor, agentur na podporu obchodu a investic, rozvojových agentur a rozvojových finančních institucí. Rovněž je třeba konstatovat, že EU je největším partnerem Mezinárodního měnového fondu a Světové banky, pokud jde o poskytování technické pomoci rozvojovým zemím při dosahování cílů udržitelného rozvoje. V tomto ohledu je zapotřebí zlepšit viditelnost EU.

Devět investičních nástrojů⁷ pro operace kombinování zdrojů slouží od roku 2006 jako mechanismy k mobilizaci dodatečných finančních prostředků za účelem splnění rozvojových cílů EU. Jejich radám předsedá Evropská komise a jsou složeny ze zástupců Komise, vysokého představitele a místopředsedy Komise a členských států EU (s rozvojovými finančními institucemi jako pozorovateli), a sdružují tak zúčastněné subjekty a dále sbližují politické a investiční zájmy. Tyto regionální investiční nástroje od roku 2007 mobilizovaly více než 50 miliard EUR s příspěvkem EU ve výši přibližně 4,5 miliardy EUR, což umožnilo financovat několik set projektů zaměřených především na odvětví energetiky, životního prostředí a dopravy. Kombinování zdrojů navíc přispělo k podpoře probíhajících reforem v mnoha zemích a odvětvích, v nichž se uskutečňovalo, jelikož hmotné investice byly doplněny diskusemi na politické úrovni, technickou pomocí a poradenskými službami.⁸

⁷ Světenský fond pro infrastrukturu v Africe, investiční platforma pro Afriku, investiční nástroj pro Asii, investiční nástroj pro Střední Asii, investiční nástroj pro Tichomoří, investiční nástroj pro Latinskou Ameriku, karibský investiční nástroj, investiční nástroj sousedství a investiční rámec pro západní Balkán.

⁸ Závěrečná zpráva „Hodnocení kombinování zdrojů“, prosinec 2016, viz poznámka pod čarou č. 12 níže.

Jedním příkladem regionálního investičního nástroje je investiční rámec pro západní Balkán zahájený v roce 2009, který slouží jako regionální platforma pro šest zemí a pomáhá sdružovat EU, mezinárodní finanční instituce, členské státy, další dárce a partnerské země na jednotné platformě, kde mohou dvakrát ročně jednat o strategických prioritách v regionu i o jednotných investičních prioritách. Jeho přidaná hodnota spočívá v tom, že zajišťuje sladění komunikačních a vykazovacích činností mezi jednotlivými partnery (např. prostřednictvím monitorovací zprávy, výroční zprávy o investičním rámci pro západní Balkán, správy webových stránek investičního rámce pro západní Balkán). Investiční rámec pro západní Balkán financuje přípravu a realizaci prioritních projektů v oblasti infrastruktury v zemích západního Balkánu prostřednictvím grantů z unijního rozpočtu a od dvaceti bilaterálních dárců, půjček od zúčastněných finančních institucí a financí jednotlivých států. Investiční rámec pro západní Balkán od roku 2009 podpořil 172 projektů, jejichž hodnota se odhaduje na 18,3 miliardy EUR, a rovněž udělil 1 miliardu EUR v grantech.⁹

Na základě úspěšnosti regionálních investičních nástrojů a s ohledem na doporučení skupiny významných osobností G20 ohledně globální finanční správy bude Komise pokračovat v činnosti prostřednictvím regionálních provozních rad uvedených v návrhu nařízení o nástroji pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci, které pomohou sdružit všechny příslušné partnery, a maximalizovat tak dopad na rozvoj a vlastní odpovědnost partnerských zemí. Tyto regionální provozní rady budou vydávat stanoviska k rozpočtovým zárukám i k operacím kombinování zdrojů navrženým partnerskými finančními institucemi pro financování z Evropského fondu pro udržitelný rozvoj plus (EFSD+) po roce 2020¹⁰.

Na úrovni nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci jako celku bude úlohou výboru pro nástroj pro sousedství, rozvoj a mezinárodní spolupráci pomoci posílit „politické centrum EU“ propojením Komise a členských států za účelem jednání o klíčových rozhodnutích o víceletých orientačních programech, akčních plánech a opatřeních¹¹. V náležitých a vhodných případech budou v průběhu plánování programu vedeny konzultace i s jinými partnery. Správní rady v rámci fondu EFSD+ budou navíc poskytovat poradenství o celkovém strategickém zaměření.

Delegace EU mohou usnadňovat činnost platform jednotlivých zemí a sloužit jako kontaktní místa, přičemž budou jednat na základě pravidelných konzultací s členskými státy a jejich rozvojovými finančními institucemi, místními zúčastněnými stranami, mezinárodními finančními institucemi a (v náležitých případech) vládami. Pilíř III plánu vnějších investic se navíc zaměřuje na reformy právních předpisů ke zlepšení investičního prostředí. Tato činnost vychází ze strukturovaného dialogu se soukromým sektorem, aby zahrnula jeho pohled na obchodní překážky a prioritní reformy.

⁹ https://wbif.eu/storage/app/media/Library/1.%20Governance/WBIF%20at%20a%20Glance%20Final_Nov19.pdf

¹⁰ U regionálních provozních rad fondu EFSD+ se předpokládá, že se podle navrhovaného nařízení o nástroji pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci budou svolávat pro následující regiony: sousedství; subsaharská Afrika; Asie a Tichomoří; Amerika a Karibik. K řízení zdrojů z nástroje předvstupní pomoci III využívaných prostřednictvím fondu EFSD+ budou využity stávající struktury investičního rámce pro západní Balkán.

¹¹ Viz kapitola I navrhovaného nařízení o nástroji pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci („Programování“)

Komise se bude rovněž snažit, aby se zajistilo zapojení všech příslušných aktérů a zúčastněných stran, a podpoří země při vytváření integrovaných národních finančních rámců, které jsou důležité pro mapování všech dostupných finančních prostředků (oficiální rozvojová pomoc, investice, domácí zdroje, remitence atd.), maximalizaci dopadu na rozvoj a zaručení vlastní odpovědnosti partnerských zemí. To zajistí účinnost těchto platforem.

Závěr Rady č. 19. VYZÝVÁ Evropskou komisi, aby v souladu se svými pravomocemi posílila svou stávající kapacitu v oblasti financování rozvoje za účelem posuzování souladu projektů a investičních návrhů s politikami EU.

Evropská komise se nadále snaží posílit svou kapacitu v oblasti financování rozvoje s cílem vyhodnocovat návrhy investičních programů a jejich souladu s politikami EU.

Komise však uznává, že významné zvýšení záruk, které budou spravovány Komisí v rámci fondu EFSD+, by mohlo vyžadovat další strategické přerozdělení – a dokonce navýšení – jejích lidských zdrojů, kategorií zaměstnanců a příslušných profilů, aby byly posíleny kapacity dotčených pracovních odvětví a aby se zajistilo vhodné politické vedení za účelem zachování dostatečných vazeb mezi investicemi podporovanými EU, politickými reformami prosazovanými EU v partnerských zemích a souvisejícím úsilím o budování kapacit.

V období 2014–2020 Komise dohlížela na mandát Evropské investiční banky (EIB) k poskytování úvěrů třetím zemím (rozpočtová záruka pokrývá až 32,3 miliardy EUR) a zahájila Evropský fond pro udržitelný rozvoj (EFSD), který zahrnuje 28 schválených rozpočtových záruk s celkovým pokrytím 1,5 miliardy EUR. Díky tomuto novému nástroji Komise rozvinula své interní odborné znalosti v oblasti posuzování návrhů investičních programů. Na období po roce 2020 se navrhuje výrazně zvýšit využívání rozpočtových záruk za účelem přilákání větších objemů soukromých investic na podporu politických cílů EU. V rámci EFSD+ plánuje Komise spolupracovat s řadou finančních institucí a poskytnout rozpočtové záruky ve výši 45 miliard EUR, jež by mohly pokrýt až 500 miliard EUR investic do projektů pro financování rozvoje. Kromě toho bude Komise nadále poskytovat partnerským finančním institucím kombinované příspěvky, jako jsou granty v oblasti technické pomoci, dotace na investice nebo rizikový kapitál.

V tomto ohledu je třeba poznamenat, že nástroje Komise pro kombinaci zdrojů obdržely v roce 2016 slibné externí hodnocení¹² a Evropský účetní dvůr zveřejnil pozitivní zprávu o kombinování zdrojů v roce 2014¹³. Z hodnocení vyplývá, že kombinování zdrojů umožnilo EU zapojit se v širším měřítku a se strategickou výhodou – zvláště do podpory velkých projektů v oblasti infrastruktury a do spolupráce se zeměmi, které se posunují do kategorie zemí se střední výší příjmu. Kombinování zdrojů mělo v mnoha případech značnou hodnotu pro rozvojovou spolupráci EU založené na

¹² Analysis for Economic Decisions (ADE), Bhul-Nielsen a kol., *Evaluation of Blending („Hodnocení kombinování zdrojů“)*, (prosinec 2016) https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/evaluation-blending-volume1_en.pdf

¹³ Evropský účetní dvůr, *Účinnost kombinování grantů regionálních investičních facilit s půjčkami finančních institucí za účelem podpory vnějších politik EU*, (2014) https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_16/SR14_16_CS.pdf

grantech a také pro úvěrové operace mezinárodních finančních institucí. Kromě toho momentálně probíhá první hodnocení fondu EFSD v souladu s článkem 17 nařízení o EFSD¹⁴.

Komise mobilizuje v ústředí i v delegacích EU další zdroje za účelem rozšíření svých znalostí v oblasti financování rozvoje, zejména pokud jde o podporu investic do soukromého sektoru, aby zajistila svůj závazek chránit rozpočet Unie a zároveň posílila dopad unijních fondů spolupráce na rozvoj. Komise navíc zvyšuje svou kapacitu a odborné znalosti týkající se financování tím, že rozšiřuje vzdělávání personálu v oblasti financování rozvoje a finančního řízení projektů a že dále zlepšuje dovednosti svých zaměstnanců specializovaných na právní, finanční a rozpočtová specifika finančních nástrojů. Komise také bude nadále hostit odborníky vyslané z mezinárodních finančních institucí, kteří se specializují na monitorování rizikových parametrů operací. Tato zlepšená kapacita pomůže Komisi lépe chránit rozpočet EU a lépe řídit předpokládané zvýšení expozic krytých rozpočtovými zárukami v období po roce 2020.

Mimoto Komise ve spolupráci s odborníky z mezinárodních finančních institucí a rozvojových finančních institucí a dalšími partnery v současné době vyvíjí specializovaný software, který pomůže vytvářet modely rizik v rámci záruky fondu EFSD+, a to s ohledem na konkrétní problémy v rozvojových zemích a zemích procházejících transformací a na základě údajů z databáze rizik na globálních rozvíjejících se trzích. Tento software má dostat k dispozici posílená skupina odborníků na řízení rizik, kteří budou přidělováni Komisi (skupina pro technické posouzení záruky plus, GTAG+). Poskytování odborného poradenství ohledně rizikového profilu a odměny za zárukulepší schopnost Komise identifikovat portfolia investičních projektů, jež vyžadují záruku. Navíc se předpokládá, že pro vedení skupiny GTAG+ bude přijat zkušený odborník na řízení rizik.

Pro delegace EU byly také vypracovány plány odborné přípravy týkající se rozpočtových záruk a používání inovativních finančních nástrojů, které jsou dále zlepšovány, aby byly prováděny v souladu s prioritami nového finančního cyklu pro období 2021–2027.

Závěr Rady č. 20. ZDŮRAŽŇUJE, že je třeba, aby členské státy EU ve spolupráci s Evropskou komisí posílily stávající mechanismy a v případě potřeby usilovaly o lepší koordinaci postojů EU v rámci mnohostranných fór o rozvoji a rozvojových institucí, tak aby EU vystupovala soudržněji. Toto úsilí by mělo zahrnovat také koordinaci postojů k otázkám strategického významu, zejména v radě EBRD.

Evropská komise a vysoký představitel a místopředseda Komise souhlasí, že vliv Evropy v rámci mnohostranných fór o rozvoji a rozvojových institucí je silnější, když EU vystupuje soudržně. Společné programování se ukázalo jako účinné a bude zdokonaleno v nástroji pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci, kde je navrženo coby „upřednostňovaný přístup“¹⁵.

¹⁴ https://ec.europa.eu/commission/publications/regulation-establishing-european-fund-sustainable-development-efsd-efsd-guarantee-and-efsd-guarantee-fund_en

¹⁵ Čl. 10 odst. 1 písm. b).

Za účelem strukturování koordinace EU v oblasti politických cílů a priorit EU a posílení kolektivních diskusí, které mohou podpořit soudržnost evropských postojů v různých mezinárodních finančních institucích a mezinárodních rozvojových bankách, by bylo možné navrhnout konání výroční schůze s cílem spojit různé zástupce a zúčastněné strany, mezi něž patří:

- členské státy v radách mezinárodních finančních institucí / mezinárodních rozvojových bank, tj. výkonní ředitelé,
- příslušná ministerstva členských států EU (tj. ministerstvo zahraničních věcí, ministerstvo pro rozvoj a ministerstvo financí),
- příslušné útvary Komise / ESVČ.

Komise navíc považuje za přínosné zlepšit využívání pracovních skupin Rady nebo jiných výborů jako strukturovaného kanálu pro koordinaci členských států v oblasti strategických otázek důležitých pro vícestranné finanční organizace. Bylo by možné stavět na předchozích zkušenostech ze spolupráce se Skupinou Světové banky, Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj (EBRD) nebo Asijskou bankou pro investice do infrastruktury (AIIB), s nimiž se diskutovalo za účelem koordinace postojů v Hospodářském a finančním výboru a jeho podvýboru pro otázky související s Mezinárodním měnovým fondem.

Svou roli mohou sehrát i delegace EU ve městech, v nichž sídlí vícestranné organizace a mezinárodní finanční instituce / mezinárodní rozvojové banky, a to pořádáním pravidelných koordinačních schůzek s evropskými výkonnými řediteli nebo jinými příslušnými zástupci členských států EU za účelem lepšího projednání a sladění evropských postojů v radách.

Závěr Rady č. 21. VYZÝVÁ Evropskou komisi, aby pořádala pravidelná setkání sdružující evropské partnery působící v oblasti financování rozvoje a prováděcí partnery s cílem podpořit harmonizaci strategií a přístupů v oblasti financování rozvoje.

Útvary Komise ve spolupráci s ESVČ a prostřednictvím delegací EU prosazují harmonizaci strategií a přístupů mezi evropskými partnery působícími v oblasti financování rozvoje a prováděcími partnery.

Využívání platform, jako jsou platforma EU pro kombinování zdrojů ve vnější spolupráci¹⁶, síť odborníků a technické hodnotící schůze platform pro kombinování zdrojů, slouží jako způsob propojení klíčových mezinárodních a evropských rozvojových finančních institucí za účelem diskuse o osvědčených postupech, nově vznikajících přístupech a zlepšení koordinace ve prospěch vnější spolupráce EU. Těchto schůzí, které se konají v průběhu celého roku na různých místech nad rámec půlročních jednání MMF a Světové banky, se obvykle účastní příslušné instituce, jako jsou Skupina Světové banky, Mezinárodní měnový fond, EBRD, EIB, Africká rozvojová banka, Asijská rozvojová

¹⁶ Platforma odborníků na vnější spolupráci vytvořená v roce 2011, jejímž obecným cílem je zkvalitnit a zefektivnit unijní mechanismy kombinování zdrojů v oblasti rozvoje a vnější spolupráce při náležitém zohlednění politických rámců, kterými se řídí vztahy EU s různými partnerskými zeměmi, zejména politik EU v oblasti rozvoje, sousedství a rozšíření.

banka, Meziamerická rozvojová banka a rozvojové agentury z členských států EU. S cílem prozkoumat možnosti spolupráce a partnerství Komise také zapojuje do dialogu nové rozvojové banky, jako je Asijská banka pro investice do infrastruktury, Nová rozvojová banka a Islámská rozvojová banka

Komise každoročně vede dialogy na vysoké úrovni s řadou mezinárodních finančních institucí, jako je MMF, Africká rozvojová banka, Asijská rozvojová banka, Meziamerická rozvojová banka a Skupina Světové banky (prostřednictvím takzvané „hloubkové analýzy“). Komise zajistila setkání některých z těchto partnerů na vysoké úrovni dne 22. ledna 2020 při příležitosti schůze strategické rady EFSD a plánuje shromáždit tyto partnery znovu na nadcházející březnové konferenci týkající se plánu vnějších investic. Komisař pro rozšíření a politiku sousedství každý rok pořádá schůzku na vysoké úrovni v oblasti posílené spolupráce s EIB, EBRD, MMF, Světovou bankou a Mezinárodní finanční korporací, která je členem Skupiny Světové banky. Tato iniciativa zaměřená na posílenou spolupráci byla zahájena v roce 2015 a umožňuje účastníkům organizovat společné mise a společné činnosti týkající se politického dialogu s několika partnerskými zeměmi ve vybraných oblastech činnosti.

Další platformou, kterou má Komise k dispozici, je společná dohoda o posílené spolupráci a koordinaci. Společné dohody usnadňují diskusi s vrcholným vedením, geografická setkání na operační a strategické úrovni, jakož i tematické a *ad hoc* schůze, jež pokrývají různá odvětví, jako je doprava a digitalizace. Prostřednictvím těchto konferencí a informačních akcí Komise prosazuje spolupráci mezi EU a jejími prováděcími partnery v oblasti společných strategických priorit. Ve společném sdělení o posílené spolupráci a koordinaci, jež Komise a EIB předložily v roce 2018, byla dohodnuta pravidelná diskuse s vrcholným vedením, geografická setkání na operační a strategické úrovni a tematické a *ad hoc* schůze, jež pokrývají různá odvětví, například dopravu a digitalizaci. Cílem je posílit koordinaci politik s EIB během celého cyklu projektu, od fáze identifikace po fázi provádění.

Na úrovni partnerských zemí jsou evropské rozvojové finanční instituce pravidelně zvány, aby se účastnily osvětových misí a obchodních fór. V roce 2019 pracovní skupina pro plán vnějších investic uskutečnila celkem devět osvětových misí do vybraných afrických zemí a zemí sousedství (Kamerun, Angola, Tunisko, Zambie, Keňa, Arménie, Somálsko (v Etiopii), Senegal, Sierra Leone). Pro období v roce 2020 se navíc plánuje alespoň sedm osvětových misí do afrických zemí a zemí sousedství (Uganda, Rwanda/Burundi, Burkina Faso, Malawi, Demokratická republika Kongo / Konžská republika, Guinea-Bissau, Mosambik/Madagaskar). Tyto osvětové mise provádějí specialisté Komise na rozvojovou spolupráci v rámci plánu vnějších investic, kteří mají odborné znalosti v oblasti financí a komunikace, a to za vydatné podpory delegací EU v příslušných partnerských zemích. Evropské rozvojové finanční instituce se těmto osvětovým misím týkajících se plánu vnějších investic již aktivně účastní. Mise obvykle sestávají z informačních setkání s investory, místním soukromým sektorem, vládními úředníky z partnerských zemí a se zástupci z členských států EU a dalšími významnými dárci. Kromě toho Evropská komise podporuje pořádání důležitých obchodních fór pro jednotlivé země, kde se sdružují klíčoví aktéři z řad soukromého sektoru, mezinárodních finančních institucí, investorů a vlády. Tato obchodní fóra na vysoké úrovni jsou významnými platformami, jejichž cílem je řešit výzvy a příležitosti pro podnikání a podporu místních a evropských investic v dané zemi.

V rámci pravidelných konzultací s rozvojovými a finančními institucemi EU, jež působí na místě, delegace EU navíc pořádají každý měsíc schůze hospodářských poradců ve svých prostorách a na velvyslanectvích EU v partnerských zemích. Delegace EU rovněž zastávají klíčovou úlohu při pořádání pravidelných pracovních seminářů na téma investic.

Komise bude nadále usilovat o zlepšení a posílení těchto stávajících technických schůzí a dalších platform, jak se uvádí ve sdělení Komise z roku 2018 „Na cestě k účinnější finanční architektuře pro investice mimo Evropskou unii“¹⁷.

Závěr Rady č. 23. VYZÝVÁ Evropskou komisi a členské státy, aby vytvořily pobídky k posílení spolupráce mezi aktéry působícími v oblasti financování rozvoje a prováděcími aktéry různých velikostí a profilů a s různými silnými stránkami s cílem maximalizovat dopad na rozvoj, a podporovaly zejména inkluzivní partnerství s menšími rozvojovými institucemi, a co nejlépe využívaly nástroje, jako jsou ujednání o spolupráci, spolufinancování a postupy vzájemné důvěry. VYZÝVÁ Evropskou komisi, aby vytvořila mechanismy pro zjednodušení přístupu subjektů a institucí v EU působících v oblasti rozvoje, zejména těch menších, k financování.

V budoucím fondu EFSD+ se na základě čl. 27 odst. 5 návrhu na nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci počítá s podporou spolupráce mezi způsobilými partnery. Jak je uvedeno ve sdělení ze září 2018, Komise „jakožto bezprostřední prioritu (...) vyzývá hlavní stávající finanční a rozvojové instituce činné v rozvojovém financování – na vnitrostátní a evropské úrovni –, aby při financování investic jištěných zárukami z rozpočtu EU zvážily přístup založený na užší spolupráci“.

Mohlo by se jednat zejména o spolufinancování příslušných projektů ze strany menších i větších evropských rozvojových finančních institucí. Komise zajistí, aby byly zavedeny rovné podmínky pro všechny prováděcí partnery.

Komise rovněž důrazně vybízí k předkládání návrhů konsorcia rozvojových finančních institucí, jejichž členem je alespoň jedna malá rozvojová finanční instituce. Komise prozkoumává existující možnosti, pokud jde o věnování omezeného procentního podílu celkové částky dostupných finančních prostředků na návrhy předložené konsorcií rozvojových finančních institucí, a to například prostřednictvím správních rad fondu EFSD+. Rovněž by bylo možné zvážit mechanismy na podporu výměny informací a poznatků mezi rozvojovými finančními institucemi v návaznosti na diskuse s těmito institucemi, například prostřednictvím platformy EU pro kombinování zdrojů ve vnější spolupráci.

Komise bude dále pokračovat ve stávajícím úsilí o posílení spolupráce mezi aktéry působícími v oblasti financování rozvoje prostřednictvím podpory společných školení a vytváření pomocných nástrojů. Několik mezinárodních finančních institucí a institucí členských států navíc připravilo postup hodnocení pilířů nebo v nich tento postup v současnosti probíhá. Dokončení posouzení pilířů u potenciálních prováděcích partnerů je předpokladem toho, aby bylo možno směřovat budoucí rozpočtové záruky a operace kombinování zdrojů prostřednictvím většího počtu menších evropských rozvojových finančních institucí.

Při postupu posouzení pilířů¹⁸ se hodnotí devět¹⁹ různých pilířů a toto posouzení je jednou z nutných podmínek umožňujících nepřímé řízení finančních prostředků EU, a to i v oblasti působnosti fondu

¹⁷ COM(2018) 644 final.

EFSD. Systémy, pravidla a postupy posuzovaných subjektů musí zajišťovat úroveň ochrany finančních zájmů EU, která odpovídá úrovni v rámci přímého řízení v několika klíčových oblastech, mezi něž patří poskytování financí třetím stranám, účetní systém a nezávislý externí audit. Komise v současné době hledá způsoby, jak usnadnit a podporovat posouzení pilířů v zájmu dalšího posílení inkluзивity.

Klíčová oblast 2: Komunikační a informační činnosti, které jsou a mají být prováděny útvary Komise a službou ESVČ

Závěr Rady č. 16. VYZÝVÁ Evropskou komisi a členské státy, aby s podporou Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) předložily návrhy týkající se celkové propagační koncepce a popisu globální strategie EU pro rozvoj a jeho financování a zvýšily viditelnost jejích dopadů pro EU i partnerské země a schopnost komunikace v tomto směru. VYBÍZÍ všechny příslušné evropské zúčastněné strany a členské státy, aby tyto návrhy projednaly s cílem zlepšit své komunikační strategie a činnosti.

Nedílnou součástí komunikační vize a strategie EU jsou Evropský konsensus o rozvoji, aliance mezi Afrikou a Evropou pro udržitelné investice a zaměstnanost a evropská politika sousedství. Na základě toho usilují útvary Komise s podporou ESVČ o maximalizaci informačních činností EU prostřednictvím rozvoje vizí a činností zaměřených na propagaci značky v souladu s globální strategií rozvoje EU s cílem zvýšit viditelnost EU.

Již probíhá realizace několika iniciativ, jež mají účinně informovat o spolupráci EU s partnerskými zeměmi. Mezi ně patří kampaně v EU a partnerských zemích (v roce 2019 bylo uspořádáno patnáct obchodních akcí, z toho osm v členských státech EU), které jsou zaměřeny na podporu hodnot EU a zvýšení významu kolektivních akcí a celosvětových investic EU.

V článku 36 navrhovaného nařízení o nástroji pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci se navíc počítá s dalšími kroky k posílení komunikace ohledně investic a mezinárodních partnerství EU. Klíčové zúčastněné subjekty mají konkrétně dbát na to, aby příjemci finančních prostředků EU uváděli původ těchto prostředků a zajistili jejich viditelnost tím, že poskytují cílené informace médiím a veřejnosti. Ačkoli v čl. 20 odst. 2 písm. c) se stanoví další podpůrná opatření týkající se komunikačních strategií a sdělování a zviditelňování politických priorit Unie na úrovni organizace, je nezbytné, aby klíčoví aktéři, kteří provádějí globální strategii EU pro rozvoj, pracovali na zvýšení úsilí o popis a propagaci značky. To by mohlo zahrnovat zejména:

¹⁸ C(2019)2882 final – rozhodnutí Komise, „kterým se stanoví nové zadávací podmínky pro metodiku posouzení pilířů, které se použijí podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046“.

¹⁹ Podmínky pro hodnocení pilířů jsou k dispozici na této webové adrese: https://ec.europa.eu/europeaid/funding/about-funding-and-procedures/audit-and-control/pillar-assessments_en

- užší koordinaci mezi orgány EU, členskými státy, rozvojovými finančními institucemi a prováděcími aktéry za účelem zlepšení společných komunikačních strategií a činností,
- navržení značky, kterou vnitrostátní a celounijní rozvojové agentury a banky použijí k označování rozvojových činností EU, včetně investic; již zavedená je značka „EU4“, která se široce využívá v zemích Východního partnerství a opakuje se v řadě aplikací a kontextů (tj. EU4Finance, EU4Energy atd.),
- vytváření konkrétních vizuálních materiálů pro podniky, které informují veřejnost o operacích financovaných z EU,
- zkoušení nových způsobů, jak proniknout k širší škále cílových skupin prostřednictvím projektů, jako je kampaň Faces2Hearts,
- vývoj cílených nástrojů pro konkrétní cílové skupiny, jako jsou subjekty působící uvnitř EU, zúčastněné strany působící mimo EU a příjemci finančních prostředků z EU.

Klíčová oblast 3: Úsilí v oblasti kapacity, zavádění do praxe a vnitřní koordinace, které vyvíjí a má vyvíjet Evropská komise s pomocí ESVČ

Závěr Rady č. 17. ZDŮRAŽŇUJE úlohu Evropské komise a ESVČ při zavádění rozvojové politiky EU do praxe, mimo jiné pokud jde o lepší koordinaci činnosti všech evropských aktérů působících v oblasti rozvoje, přičemž je třeba dodržovat politické pokyny poskytované ve vyšší míře Radou, zejména co se týče rozvojových cílů. VYZÝVÁ je, aby posílily svou vnitřní koordinaci a spolupráci s členskými státy, mimo jiné i při vedení politického dialogu a uskutečňování strategií pro jednotlivé země a regiony.

Komise s podporou ESVČ zvyšuje úsilí o modernizaci rozvojové politiky EU a její zavádění do praxe prostřednictvím lepší koordinace všech evropských aktérů. Směřuje k větší vnitřní koordinaci a rovněž k posílení spolupráce s členskými státy, mimo jiné i při přípravě politických dialogů a strategií pro jednotlivé země a regiony. V několika zemích byla navázána úzká spolupráce mezi delegacemi EU a velvyslanectvími členských států. Tato spolupráce bude dále zlepšena pomocí nástrojů, jako je plán vnějších investic, který je v tomto ohledu klíčový.

Navrhované nařízení o nástroji pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci umožňuje sjednocení stávajících nástrojů prostřednictvím společné správy a přístupu „politika především“. To bude mít klíčový význam pro zajištění účinné a soudržné vnitřní koordinace. Kromě toho návrh výslovně vyzývá k posílení koordinace mezi Uníí a členskými státy (čl. 8 odst. 5). Za zmínku stojí, že v článcích 8, 10, 11 a 12 se navrhuje inkluzivní proces, včetně společného programování s členskými státy a konzultací s prováděcími partnery, partnerskými zeměmi, organizacemi občanské společnosti a místními orgány.

Rozvojová politika EU je v současné době prováděna prostřednictvím celé řady rámců a mechanismů, jež by mohly být rozšířeny tak, aby se dále zvýšila jejich účinnost. Regionální platformy, jako jsou strategické a provozní rady pro plnění plánu vnějších investic EU, a konzultační útvary, jako je platforma EU pro kombinování zdrojů ve vnější spolupráci nebo síť odborníků, sdružují zástupce Unie, členských států, prováděcích partnerů a odborníků na rozvoj, a umožňují tak EU čerpat z dostupných bohatých odborných znalostí pod politickým vedením Rady.

V budoucnu se bude Komise dále podílet na činnosti zúčastněných stran v rámci struktury řízení fondu EFSD+, přičemž začne tvorbou programu pro finanční období 2021–2027, který má vycházet především z politických cílů EU, nezávisle na stávajících a budoucích nástrojích a partnerech. Společné programování se stane „upřednostňovanou možností“ v rámci nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci, což přispěje k posílení spolupráce a koordinace v oblasti financování investic.

Závěr Rady č. 22. VYZÝVÁ Evropskou komisi a členské státy, aby posílily spolupráci mezi stávajícími evropskými středisky znalostí a výzkumnými instituty pro rozvoj, účinněji propojily výzkum EU a mezinárodní výzkum v oblasti rozvoje s tvorbou politik, poskytovaly podporu pro realizaci rozvojových studií a prosazovaly učení v oblasti podávání zpráv a měření dopadu na rozvoj v rámci EU. S přihlédnutím ke stávajícím nástrojům by měly rovněž zvážit činnost směřující k vytvoření společné platformy obsahující informace mimo jiné o probíhajících a plánovaných projektech, případně o podmínkách financování a o jejich prováděcích partnerech, s cílem poskytnout komplexní přehled o činnosti EU.

Ministři pro rozvoj vypracovávají na zasedáních Rady pro zahraniční věci politické pokyny k otázkám rozvojové politiky, mimo jiné v oblasti financování investic na podporu rozvoje. Ministři se těmito tématy pravidelně zabývají, naposledy to bylo dne 26. listopadu 2019, kdy pozvali na ministerskou schůzku evropské vedení mezinárodních finančních institucí. Stěžejní úlohu zastává i Rada pro hospodářské a finanční věci, která zajišťuje proběhnutí nezbytných dialogů mezi klíčovými evropskými aktéry v oblasti financí a rozvoje.

Kromě toho schůze generálních ředitelů EU pro rozvoj slouží jako platformy k jednání o opatřeních EU v oblasti rozvoje. Poslední schůze, která se konala dne 26. listopadu 2019 v Bruselu, se zaměřila na to, jak by rozvojové finanční instituce mohly maximalizovat svůj přínos k dosažení cílů udržitelného rozvoje, a na možné příležitosti, jež poskytuje plán vnějších investic.

Jsou vyvíjeny platformy obsahující informace o probíhajících a plánovaných projektech. Před třemi lety Komise vytvořila iniciativu pro koordinaci investic v jižním Středomoří (AMICI), která má pomoci s měřením dopadu na rozvoj. Iniciativa AMICI je společná jednotná vstupní databáze, která byla vytvořena odborníky Komise v oblasti rozvoje a financování projektů prováděných v regionu sousedství a obsahuje rozvojové projekty pocházející z EU, členských států a mezinárodních finančních institucí. Prostřednictvím této databáze je Komise schopna shromažďovat, analyzovat a filtrovat údaje ze všech různých projektů, které byly prováděny během posledních tří let.

Jako jedinečný nástroj a jednotné kontaktní místo pro informace o financování slouží kromě toho nástroj EU Aid Explorer, který usnadňuje koordinaci dárců, zajišťuje transparentnost a zlepšuje odpovědnost vůči občanům. Nástroj EU Aid Explorer umožňuje uživatelům vyhledávat komplexní souhrnné údaje, jakož i podrobné informace o mezinárodních rozvojových projektech financovaných ze strany EU a jejích členských států. Využívá k tomu údajů Evropské komise a otevřených dat zveřejněných členskými státy EU v ohlašovacího systému věřitelů OECD a podle normy Iniciativy na podporu transparentnosti rozvojové pomoci.

Komise zvažuje, že bude používat databázi pro další vnější akce a regiony. Posuzuje také možnost zřídit „centrum excelence“ pro znalosti v oblasti rozvoje prostřednictvím skupin odborníků EU a možnost úžeji zapojit evropské skupiny odborníků zaměřené na mezinárodní spolupráci EU v oblasti celosvětového udržitelného rozvoje.

Závěr Rady č. 24. PODPORUJE stanovení společných standardů a obchodních modelů pro zapojení soukromého sektoru do provádění rozvojové politiky na základě zásad OECD a rozvojových finančních institucí týkajících se kombinovaného financování.

Ve sdělení „Posílení úlohy soukromého sektoru při dosahování udržitelného růstu podporujícího začlenění v rozvojových zemích“²⁰ předkládá Komise šest kritérií na podporu subjektů soukromého sektoru v rámci svých zásad posilování úlohy soukromého sektoru v rozvojové spolupráci EU. Tato kritéria se vztahují i na záruční operace a operace kombinování zdrojů EU a jsou v souladu s pěti zásadami OECD týkajícími se kombinovaného financování²¹.

Ve svých závěrech k tomuto sdělení Rada podpořila zásady a kritéria navrhovaná pro spolupráci se soukromým sektorem a pro jeho podporu a vyzvala Komisi a členské státy, aby stanovily, jak je konkrétně uplatňovat. Komise proto dále diskutovala o zásadách a kritériích s členskými státy na setkáních skupiny odborníků EU pro rozvoj soukromého sektoru a na schůzi generálních ředitelů EU pro rozvoj.

Odpovědné chování podniků je základní složkou operací soukromého sektoru v evropských a partnerských zemích. V průběhu posledních let se Komise snažila podporovat odpovědné chování podniků a provádět obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv prostřednictvím kombinace dobrovolných a povinných opatření. V březnu 2019 Komise zveřejnila pracovní dokument útvarů Komise, který poskytuje přehled o pokroku dosaženém v oblasti sociální odpovědnosti podniků, odpovědného chování podniků a podnikání a lidských práv²².

Komise také sleduje činnost pracovní skupiny rozvojových finančních institucí pro zásady kombinovaného zvýhodněného financování projektů soukromého sektoru.²³ Ty se v současné době používají při uplatňování kombinování zdrojů, včetně zásady minimálního zvýhodnění, podle které by příspěvky dárců měly dosahovat minima nezbytného k zajištění ekonomické a finanční životaschopnosti dotyčného projektu.

Komise začlenila výše uvedené zásady a kritéria do svých zásad pro kombinování zdrojů, jež bude dále aktualizovat v průběhu roku 2020.

²⁰ COM(2014) 263 final.

²¹ <http://www.oecd.org/development/financing-sustainable-development/blended-finance-principles/>

²² SWD(2019)143 final.

²³ Pracovní skupina rozvojových finančních institucí pro zásady kombinovaného zvýhodněného financování projektů soukromého sektoru – společná zpráva, aktualizace z října 2018, <https://www.edfi.eu/wp/wp-content/uploads/2018/10/DFI-Blended-Finance-Report-OCT-2018.pdf>

Závěr

Komise vítá včas poskytnuté pokyny Rady a bude podle nich nadále pracovat za účelem dosažení priorit a cílů EU týkajících se budoucí struktury pro financování rozvoje. Je rovněž připravena podniknout další kroky ke zlepšení koordinace a spolupráce mezi aktéry zapojenými do provádění rozvojové politiky EU. V budoucích opatřeních Komise se v souvislosti s tím zohlednění mandáty příslušných komisařů za účelem navržení nového komplexního koordinačního mechanismu, který zaručí, aby EU, její členské státy a mezinárodní finanční instituce, v nichž státy vlastní podíly, společně využívaly svoji značnou kapacitu k poskytování pomoci soudržným způsobem, který podporuje hodnoty a strategické cíle EU.

Jak je podrobně uvedeno v celé této zprávě, útvary Komise s podporou ESVČ²⁴ usilují o plnění doporučení skupiny odborníků a závěrů Rady. Řada opatření, jež mají zjednodušit, zefektivnit a značně vylepšit strukturu pro financování rozvoje, čeká na schválení navrhovaného nařízení o nástroji pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci, zatímco mnoho jiných opatření se již provádí. Komise rovněž očekává vstupní materiály, které Rada požaduje od EIB a EBRD, zejména jejich příslušné návrhy na zvýšení spolupráce mezi těmito dvěma institucemi a s evropskými a jinými rozvojovými finančními institucemi. Další opatření mají být přijata s cílem prozkoumat další oblasti navržené skupinou odborníků a Radou.

Komise také podporuje závěr Rady, který vybízí členské státy, aby posílily svou odpovědnost za rozvojovou politiku EU prostřednictvím silnějšího zapojení, pravidelného politického vedení, dalších strategických pokynů, jakož i účinnější interakce a koordinace s Evropskou komisí a vysokým představitelem a místopředsedou Komise. Komise hájí tento přístup, jenž je v souladu s výzvou globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU k vnímavější a jednotnější Unii, s Evropským konsensem o rozvoji – společnou vizí EU v oblasti rozvojové spolupráce – a s rámcem dohodnutým prostřednictvím Agendy 2030 a akčního programu z Addis Abeby pro EU i její členské státy.

²⁴ Podle čl. 2 odst. 2 rozhodnutí Rady 2010/427.